

На основу члана 40 Статута Планинарског савеза Србије, Управни одбор Планинарског савеза Србије је на седници одржаној 25.12.2024. године, донео:

ПРАВИЛНИК О ОРГАНИЗАЦИЈИ ПЛАНИНАРСКИХ ОРИЈЕНТАЦИОНИХ ТАКМИЧЕЊА ПЛАНИНАРСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Увод

Члан 1

Овим Правилником се уређују организација и пропозиције Планинарско оријентационих такмичења (у даљем тексту: ПОТ) у оквиру Планинарског савеза Србије (у даљем тексту: ПСС), као и обавезе организатора, спортских стручњака и такмичара.

У тумачењу и коришћењу ових правила, сви учесници морају се водити осећајем за фер такмичења.

Сви учесници такмичења морају се придржавати одредби овог Правилника.

Непознавање правила не умањује одговорност.

Општа правила

Члан 2

ПОТ представља смотру достигнућа, умећа, вештине и припремљености чланова ПСС у читању карата и коришћењу компаса за безбедно кретање у природи и за брзо сналажење на непознатом терену, посебно у планинским пределима.

Члан 3

Такмичење ће се одржати у свим временским условима, осим у снежним условима и условима који могу да буду опасни по живот и здравље такмичара и организатора. Делегат доноси одлуку о одлагању, неодржавању или прекиду такмичења.

Право организовања

Члан 4

Право организовања ПОТ имају: Комисија за планинарску оријентацију Планинарског савеза Србије (у даљем тексту: КПО), као и Основне организације (клубови, друштва...) које су чланице ПСС-а (у даљем тексту: ОО).

КПО одређује број такмичења која ће се одржати у предстојећој такмичарској сезони на основу пријава ОО за организацију, и датуме одржавања такмичења.

Календар такмичења, као и начин бодовања за предстојећу сезону, КПО објављује путем електронске форме на интернет страници ПСС-а.

Тип такмичења

Члан 5

На нивоу ПСС-а организују се:

- Такмичења у оквиру лиге Србије (такмичење првог ранга),
- Првенствена такмичења (такмичење првог ранга),
- Меморијална такмичења

Према времену, односно добу дана одржавања ПОТ могу бити:

- дневна такмичења
- ноћна такмичења

У току једне такмичарске сезоне одржаће се најмање једно ноћно такмичење.

Најмање једно ноћно такмичење ће се бодовати за лигу Србије.

Могу се организовати Регионална такмичења (такмичење другог ранга) на основу одлуке и пратећих аката Регионалних гранских планинарских савеза или ПСС.

Лига Србије

Члан 6

Лига Србије је званична серија одређеног броја такмичења (кола ПОТ) организованих у току једне такмичарске сезоне.

ПОТ лиге Србије организују ОО под надзором КПО.

КПО одређује број такмичења за лигу Србије на основу пријава ОО за организацију и датуме одржавања такмичења.

У складу са бројем такмичења КПО пре почетка сезоне одређује и број такмичења која ће се бодовати за лигу Србије.

Након сваког такмичења, КПО бодује ОО које се такмиче у Лиги збирно и по категоријама и објављује табеле постигнутих резултата и тренутних пласмана.

ОО која има највише бодова добија титулу првака лиге Србије.

У случају да у коначном збиру ОО имају исти број бодова, важи критеријум да је боље пласирана ОО са већим бројем бодова у сениорској категорији.

У случају да екипе при бодовању имају исти број бодова, бољи пласман има екипа са више освојених првих места.

Бодовање за генерални пласман у лиги Србије се врши и по категоријама и проглашавају се најбоље екипе у свакој од 4 категорије дефинисане овим правилником.

Државно првенство

Члан 7

Државно првенство у ПОТ је званично такмичење које победнику доноси титулу првака Србије. Такмичење организује ПСС или овлашћена ОО под покровитељством и у сарадњи са ПСС. Државно првенство може бити организовано, уједно, и као коло лиге. Државно првенство се организује једанпут годишње. За Државно првенство такмичење се организује у оквиру акције „Дани планинара Србије“ или у неком другом термину који одређује КПО.

Меморијална такмичења

Члан 8

Меморијална такмичења могу бити организована као незванична такмичења без бодова и пласмана у лиги Србије.

На захтев ОО које је технички организатор оваквог такмичења, меморијално такмичење може се уврстити у серију званичних такмичења у оквиру лиге Србије у одређеној такмичарској сезони.

Право учешћа

Члан 9

Право учешћа на ПОТ ПСС имају чланови ОО, учлањених у ПСС.

Право на бодовање на ПОТ ПСС имају искључиво регистровани такмичари ОО, учлањених у ПСС. Регистрација такмичара се врши по Регистрационом правилнику ПСС-а.

Такмичари морају бити активни чланови, што потврђују такмичарском књижицом са овереним податком о извршеном лекарском прегледу за текућу годину.

Током такмичарске сезоне може се наступати само за једну ОО.

Учесници који немају такмичарску књижицу и лекарски преглед могу се такмичити у рекреативној категорији.

На такмичењима могу учествовати и чланови других спортских организација - удружења из земље и иностранства, ван конкуренције у рекреативној категорији.

Учесници из става 5. и 6. овог члана могу наступати на начин и под условима који важе за такмичарске категорије али су такви наступи ван такмичарске конкуренције, што подразумева да не утичу на пласман, распоред медаља и освајање бодова.

Сви учесници наступају на сопствену одговорност.

Екипе

Члан 10

Планинарска оријентациона такмичења су екипна такмичења.

Екипу сачињавају три такмичара одговарајућих година старости из исте основне организације.

Уколико је екипа састављена од чланова различитих ОО, може се такмичити ван конкуренције.

Екипе једне ОО могу мењати такмичаре током сезоне по екипама.

Основна организација може да пријави више екипа у свакој категорији, али се резултат само најбоље екипе те ОО по категорији бодује у генералном пласману за лигу Србије.

Категорије

Члан 11

Екипе ПОТ подељене су у четири категорије по годинама и то:

- Пионирска категорија: до 15 година старости, рачунајући календарску годину у којој су напунили 15 година,
- Јуниорска категорија: од 16 до 18 година старости, рачунајући календарску годину у којој су напунили 18 година,
- Сениорска категорија: од 19 до 44 године старости, рачуна се календарска година у којој су напунили 44 године,
- Ветеранска категорија: од 45 година старости.

Јуниори и ветерани могу наступати у сениорској категорији.

Пионири могу наступати у јуниорској категорији.

Садржај ПОТ

Члан 12

Планинарска оријентациона такмичења састоје се од:

- савладавања такмичарске стазе (прелазак такмичарске стазе уз самостално оријентисање уз помоћ компаса и карте и проналажење контролних тачака)
- решавања такмичарског задатка (теоријска и практична провера знања и вештина)

Дужина стаза и успони

Члан 13

За дневно оријентационо такмичење дужине стаза мерено ваздушном линијом морају да буду:

- Пионирска категорија – до 5 км
- Јуниорска категорија – од 5 до 9 км
- Сениорска категорија – од 8 до 15 км
- Ветеранска категорија – од 7 до 10 км.

За ноћно оријентационо такмичење дужине стаза треба да буду краће за 40%.

Успон на целој стази не сме да прелази 10% од укупне дужине стазе дуж најкраћег логичног пута.

Кретање на стази

Члан 14

Такмичари једне екипе прелазе такмичарску стазу екипно или на задатим појединим деоницама раздвојено.

Раздвајање на стази за сениорску категорију је обавезно.

Пионирска категорија не сме имати раздвајање на стази.

Јуниорска и ветеранска категорија могу имати раздвајање на стази.

Организатор је дужан да у позивном писму за такмичење истакне које екипе имају раздвајање.

Контролне тачке морају да се обиђу у задатом редоследу.

Оверене контролне тачке које нису задате за одређену категорију, неће се бодовати.

Деонице које се прелазе раздвојено могу максимално бити до 40% целокупне дужине стазе.

Контролне тачке

Члан 15

Контролне тачке (КТ), на терену су обележене наранџасто белом призмом димензија 30 x 30 цм, са рефлектујућим површинама за ноћно такмичење.

Ознака треба да буде видљива са растојања од најмање 25 метара из предвиђених праваца прилаза контролној тачки.

Ознака треба да буде на висини између 0,5 м и 1 метар изнад тла и лако доступна.

Број контролних тачака

Члан 16

Број контролних тачака (КТ) зависи од такмичарске категорије, концепције такмичарских стаза и може да буде до 30 (КТ).

У број контролних тачака улази збир свих тачака, екипних, појединачних и циљ.

Мерење времена и овера КТ

Члан 17

За оверу контролних тачака и мерење времена преласка такмичарске стазе користи се SportIdent (SI) електронски систем.

Такмичарска екипа такмичење започиње овером стартне контролне станице (Start) члана екипе који први стартује, а завршава овером циљне контролне станице (Finish) члана екипе који последњи стигне на циљ.

Време преласка стазе које се узима за резултат је секундно.

На стартном месту треба да буде видно истакнут стартни сат који показује званично време. Стартне листе и стартни сат служе за управљање процедуром старта. Изузетно, стартни сат може се искористити и као званични сат за мерење времена преласка такмичарске стазе.

Организатор је у обавези да обезбеди да службе такмичења у потпуности усагласе време старта са стартном листом, као и правовремено читавање времена преласка такмичарске стазе након пристизања такмичарских екипа на циљ.

На контролним местима мора да постоји и резервни систем у виду перфоратора. Ако СИ станица не ради или изгледа да не ради екипа је дужна да користи резервни систем.

Сви чланови екипе морају да посете контролно место и да овере посету преко електронског система за оверу, у временском интервалу од максимално 30 секунди у супротном, екипа подлеже дисквалификацији са такмичења.

Старт

Члан 18

Екипе стартују у размацама од 5 до 10 минута на знак главног судије.

Само екипе различитих категорија могу имати исто стартно време.

Екипе из једне ОО, а различитих категорија могу имати исто стартно време.

Између екипа из једне ОО, а које су у истој категорији, мора бити најмање два стартна размака.

Организатор је дужан да објави стартне листе по категоријама и клубовима најкасније 30 минута пре првог старта трке.

Циљ

Члан 19

Циљно време представља овера циљне контролне станице (Finish).

Екипа може оверити циљну контролну станицу искључиво ако је у пуном саставу. Судија ће дисквалификовати екипу која је оверила циљну контролну станицу, а чији чланови нису ушли у циљ истовремено.

Уколико екипа има раздвајање до краја такмичарске стазе, као циљно време се узима време последњег члана екипе који је прошао кроз циљ.

Ако екипа/такмичар жели да одустане из било ког разлога, цела екипа мора да се врати на циљ и да о томе обавести главног судију и организатора.

Време преласка стазе

Члан 20

Такмичарска екипа треба да пређе стазу у оквиру задатог времена за дату категорију.

Екипе које прекораче задато време преласка стазе, биће дисквалификоване.

Време за прелазак стазе задаје организатор сходно дужини и конфигурацији такмичарских стаза.

Организатор је обавезан да пре почетка такмичења обавести такмичаре које време је дефинисано као задато за сваку категорију посебно.

Екипе које су завршиле трку у оквиру задатог времена добијају бодове по основу времена преласка такмичарске стазе.

Екипа која оствари најбоље време у својој категорији осваја 100 бодова по основу времена преласка такмичарске стазе, само уколико овери све контролне тачке.

Време екипе из става 6. овог члана се узима као референтно време за дату категорију.

Бодови по основу времена преласка такмичарске стазе за све остале екипе израчунавају се на основу референтног времена за дату категорију по формули:

$(\text{референтно време (секунде)}/\text{време дате екипе (секунде)}) \cdot 100$

Бодове по основу времена преласка такмичарске стазе могу добити само оне екипе које су овериле све задате контролне тачке.

Уколико се на одређеној тачки екипе раздвајају или је предвиђен задатак, а више екипа стигне истовремено, судија на истој мора да евидентира време доласка екипа и време кад су добиле задатак. То време се одузима од укупног времена за које екипе пређу задату стазу.

Карта

Члан 21

На такмичењу се могу користити топографске, планинарске или посебно припремљене карте размере 1:20.000 / Е10м, 1:25.000 / Е10м и ниже размере.

На карти треба да буде приказана размера, еквидистанца, координатна мрежа, ознака севера, време последње допуне садржаја, локације контролних места и бројеви, места са освежењем ако није на КТ, као и забрањена подручја и забрањени путеви.

Идентификациони бројеви контролних места треба да буду наведени према редоследу обиласка у растућем низу – КТ-1, КТ-2, КТ-3, итд, уз прескакање редних бројева за контролна места која треба одредити – уцртати на основу задатка.

Старт се означава троуглом (дим. 6 мм), контролне тачке кругом (дим. 5 мм), а циљ кругом у кругу (дим. 4 и 6 мм).

Карте треба да буду одштампане у најмање четири боје, поступком који обезбеђује добру читљивост под природним и вештачким осветљењем.

Сваки члан екипе добија примерак карте на старту.

Уколико је за екипу предвиђено раздвајање, такмичари добијају посебне карте на месту раздвајања.

Такмичари у пионирској категорији добијају карте са уцртаним свим КТ.

Такмичари у осталим категоријама могу да добију карте са неколико КТ уцртаних на карту и задатак, на основу кога уцртавају преостале КТ.

Задатак може да садржи највише три такве тачке које се у задатку не смеју надовезивати једна на другу.

Карте морају бити заштићене од влаге и оштећења.

Коришћење карти које пружају додатне информације које нису приказане на карти за такмичења је забрањено током трајања такмичења и подлеже дисквалификацији са такмичења.

Опрема

Члан 22

Такмичарску опрему учесници такмичења прилагођавају властитој потреби за кретање по шумовитом и планинском терену, независно од временских услова, узимајући у обзир климатске услове, услове терена за такмичење и препоруке организатора.

Обавезна опрема екипе:

1. ранац
2. компас
3. прибор за решавање задатака (није обавезан за пионирску категорију)¹⁾
4. основни комплет за прву помоћ²⁾
5. вода
6. захтевани тип обуће³⁾
7. батеријска лампа (за ноћно такмичење)

¹⁾ Прибор за решавање задатака обавезно садржи:

1 оловку, 1 гумицу, 2 троугла, 1 угломер и 1 шестар.

²⁾ Основни комплет за прву помоћ обавезно садржи: троугласту мараму, први завој, газу, пакет ханзапласта и астро фолију.

³⁾ Организатор је у обавези да у позиву на такмичење обавести ОО који тип обуће је захтеван на такмичењу.

Уколико се екипа раздваја, наведену опрему мора да има сваки члан екипе.

Коришћење уређаја за геолоцирање, који показују или дају звучна обавештења о локацији корисника није дозвољено.

Обавезну опрему проверавају судије. Судије могу проверити опрему на старту, циљу или на некој од КТ.

Такмичарски задатак

Члан 23

Такмичарски задатак треба да буде састављен тако да се провери вештина, теоријска и практична знања, која се односе на планинарску оријентацију, физичку припремљеност, као и на планинарство у целини.

Задатак може да обухвати решавање практичних и теоријских тестова из:

- Оријентације (проналажења КТ на терену помоћу карте и компаса, одређивање азимута и теоријска питања);
- Топографије (уцртавања задатих места на карту на основу задатих параметара и/или текстуалног описа);
- Прве помоћи (Теоријска питања и практично пружање прве помоћи);
- Планинарства (Тестови општег познавања планина и планинарства, опасности у планини и познавање планинарске опреме);
- Планинарских вештина (Познавање чворова);
- Метеорологије.

Материјале из ког ће се вршити теоријско и практично тестирање КПО доставља свим основним организацијама најкасније 30 дана пре почетка такмичарске сезоне.

Питања из теоретског задатка треба да су конципирана са једним тачним одговором од три до четири понуђене могућности (без заокруживања више тачних одговора).

Практични задаци могу да се решавају на старту, на терену или на циљу.

Организатор је у обавези да у такмичење уврсти практичне задатке из најмање 2 области.

По затварању циља, организатор је дужан да истакне на огласну таблу решења теоријских задатака.

Бодовање

Члан 24

Укупан број освојених бодова на такмичењу представља збир бодова освојених по свим основама.

Бодовање се врши на следећи начин:

	Опис активности	Број бодова	Максимални број бодова
1.	Теоријски задаци – топографија		60
	Тест се састоји од задатака где треба да се на карти уцртају тачке на основу задатих параметара и/или текстуалног описа (до 3 задатка)		
	Тачно решен задатак	+20	
	Нерешен задатак	-5	
	Нетачно решен задатак	-5	
2.	Теоријски задаци - тест		150
	Области:		
	- Оријентација (до 5 питања)		
	- Планинарство (до 10 питања)		
	- Прва помоћ (до 5 питања)		
	- Чворови (до 5 питања)		
	- Метеорологија (до 5 питања)		
	Тачно решен задатак	+5	
	Нерешен задатак	0	
	Нетачно решен задатак	-5	
3.	Практични задаци		70

	- Прва помоћ (1 задатак) - Оријентација (одређивање азимута) (до 3 задатка) - Познавање чворова (до 3 задатка)		
	Тачно решен задатак	+10	
	Нерешен задатак	0	
	Нетачно решен задатак	0	
4.	Свака пронађена контролна тачка	+50	+1500
5.	Екипа са најбољим временом преласка такмичарске стазе	+100	+100
	Остале екипе	(референтно време (секунде)/ време дате екипе (секунде))*100	
6.	Казнени поени за недостатак дела опреме (за сваки део опреме, за сваког члана екипе, максимално 3 члана могу добити казнене бодове по екипи)	- 5	-90
7.	Додатни поени За сваког женског члана екипе	+5	15

Сви бодови које су екипе оствариле на датом такмичењу уносе се у јединствену табелу коју Организатору шаље КПО пре такмичења.

Резултати на такмичењу

Члан 25

Резултат се добија на основу збира освојених бодова од чега се одбијају казнени бодови за недостатак опреме.

У случају да екипе имају исти број укупних бодова, боље пласирана је екипа која има краће време проведено на стази.

У случају да екипе имају исти број укупних бодова и исто време проведено на стази, бољи пласман има екипа која је прва стартовала.

Резултати се објављују најкасније до 30 минута по затварању циља. Циљ се затвара по истеку задатог времена за сениорску категорију, рачунајући од времена последњег старта.

Резултати треба да прикажу назив екипе, имена чланова екипе и назив основне организације, укупан број бодова, време преласка стазе, освојене бодове и казнене бодове за сваки задатак, заједно са укупним пласманом у категорији.

Заједно са резултатима екипа, Организатор може приказати и укупни пласман ОО, који се одређује на основу збира бодова које су освојиле екипе те основне организације на датом такмичењу. У овај збир бодова улазе само остварени бодови екипа које нису дисквалификоване.

Резултати остају прелиминарни све док се не реше евентуалне жалбе.

Примедбе и жалбе

Члан 26

Уколико такмичар има примедбе на догађаје у току такмичења дужан је да у року од 5 мин по завршетку свог такмичења поднесе главном судији. Примедбе могу бити усмене.

Такмичар има право на увид у своје тестове у року од 15 минута након истицања табеле са резултатима.

Уколико има примедби на одлуку судије, такмичар или званични представник ОО, може поднети жалбу главном судији у писаном облику најкасније 15 минута по истицању табеле са резултатима на официјелну огласну таблу.

Одлука главног судије о жалби коначна је на такмичењу.

Дисквалификација

Члан 27

Дисквалификација наступа:

- Ако се прекорачи задати временски период кретања на стази.
- Ако екипа не уђе у пуном саставу на КТ.
- Ако се на стази користи ГПС уређај
- Ако екипа прекрши правила из овог Правилника.

О дисквалификацији одлучује Главни судија и регулише се Правилником о стручњацима у спорту и службеним лицима у ПСС.

Обавезе организатора

Члан 28

Организатор такмичења у обавези је да основним организацијама најави такмичење најмање 30 дана пре одржавања такмичења писменим путем или путем електронске поште.

Обавезе организатора:

- Да припреми такмичарску стазу која ће бити безбедна за такмичаре
- Да обезбеди најмање два контролора на контролним тачкама (живе контроле)
- Да обезбеди присуство дежурног лекара са основном санитетском опремом
- Да обезбеди простор (дом или шатор) за пресвлачење такмичара
- Да на циљу обезбеди освежење
- Да обезбеди прецизно мерење резултата
- Да се придржава одредаба Правилника о безбедности и одговорности у извођењу планинарских активности
- Да преда следећу документацију овлашћеном представнику КПО након такмичења:
 1. Стартне листе
 2. Карте по категоријама
 3. Решене тестове и топографске задатке свих екипа
- Да достави резултате такмичења (попуњене бодовне табеле) електронском поштом Комисији за планинарску оријентацију најкасније у року од 24 сата од завршетка такмичења.

Обавезе такмичара

Члан 29

Обавезе такмичара:

- Да имају такмичарску књижицу са овереним податком о извршеном лекарском прегледу за текућу годину.
- Да се придржава упутства организатора по питању опреме и безбедносних услова на стази.
- Да се придржава услова прописаних при заједничком кретању на стази.

- Да избегава прегласну комуникацију на стази са члановима своје и других екипа.
- Да се придржава моралног кодекса планинарског и спортског понашања на стази.

Свака екипа, ако примети да је неки такмичар у опасности или повређен, треба да одустане од даљег такмичења и да на сваки могући начин пружи потребну помоћ.

Поштовање према земљишту и имовини

Члан 30

Такмичари морају да поштују јавну и приватну имовину.

Такмичари не смеју да прелазе преко засејаног земљишта и усева или преко било ког подручја које је означено као забрањено од стране организатора.

Такмичари не смеју да пале ватру на терену за такмичења.

Такмичари не смеју да оштете или поремете флору и/или фауну.

Делегати, главне судије, судије

Члан 31

На свим званичним такмичењима ПСС-а, мора бити присутан делегат који пре такмичења проверава припрему такмичења и одржава регуларност самог такмичења.

Главни судија верификује постигнуте резултате и пласман у свакој категорији такмичења. Судије морају бити распоређене барем на једној контролној тачки и имају задатак да уписују времена проласка екипа или појединаца и да деле нове задатке или карте за наредни део стазе. Уколико постоји потреба да се екипа задржи на КТ, судија води рачуна о времену задржавања и уписује време доласка и одласка екипе са КТ.

Судије такође контролишу да ли је екипа комплетна на старту, на стази, приликом овере КТ и на циљу. Контролори на контролним местима не смеју да ометају нити да успоравају такмичаре. КТ такође може да буде без судије (такозвана „мртва КТ“), у овом случају, екипа самостално оверава контролну тачку.

Правилником о стручњацима у спорту и службеним лицима у ПСС уређена су питања везана за рад и унутрашњу организацију рада делегата, као и рад свих осталих званичних лица која обављају поједине послове везане за организацију спортских такмичења у оквиру ПСС.

Награде

Члан 32

Основне организације које учествује у организацији такмичења са ПСС и својим спонзорима, може доделити медаље, дипломе, пехаре и пригодне награде екипама према постигнутим резултатима.

Допинг

Члан 33

Допинг је забрањен.

Допинг је дефинисан као постојање једне или више повреда антидопинг правила утврђених чланом 3. Правилника о спречавању допинга у планинарству Планинарског савеза Србије.

Члан 34

Комисија за планинарску оријентацију даје мишљење о значењу појединих одредби овог Правилника, а коначно тумачење Управни одбор ПСС (УО ПСС).

Члан 35

Иницијативу за измене и допуне овог Правилника могу дати КПО, ОО чланице ПСС, Такмичарска комисија ПСС или УО ПСС. Иницијатива за измену и допуну правилника се доставља КПО.

Ако КПО прихвати иницијативу за измене и допуне Правилника покреће поступак за промену Правилника. Након датих предлога и примедби, КПО сачињава предлог измена и допуна Правилника и доставља га УО ПСС на усвајање.

Ако КПО установи да не постоје разлози за промену Правилника, одбацује иницијативу и о томе обавештава даваоца иницијативе.

Члан 36

Овај Правилник ступа на снагу 8 (осмог) дана од дана објављивања на интернет страници ПСС.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник донет дана 24.12.2023. године.

Председник Комисије за
планинарску оријентацију

(Драган Павловић)

Председник
Планинарског савеза Србије

(Исо Планић)